

11 juny 1952: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El PRESIDENT presenta un exemplar del segon volum dels "Estudis Romànics", editats per l'Institut, que acaba de sortir.

El Sr. PERE BOHIGAS fa l'elogi d'Amadeu Pagès, Membre corresponent de l'Institut, mort el dia 22 d'abril.

El PRESIDENT fa l'elogi d'Amado Alonso, Professor a la Harvard University, de Cambridge (Mass.), mort el dia 26 de maig.

El Sr. JOSEP MIRACLE s'ocupa de *Verdaguer, seminarista i poeta*.¹ Presenta Jacint Verdaguer en els seus temps d'estudiant, quan compartia el Seminari de Vic amb la vida pagesa de can Tona, i subratlla la importància que l'ambient de can Tona té en la juvenesa del poeta, en la seva formació i en els seus sentiments. D'ací que, aconseguit el seu primer èxit dins la poesia vallfogonesca i atenent el consell de Jaume Collell, En Verdaguer arraconi la poesia satírica i conreï la poesia de caient popular tota ella inspirada en la temàtica amorosa. Fa observar que en les notes biogràfiques de mossèn Collell hi ha un contrasentit a propòsit de la reacció d'En Verdaguer, i creu que és inexacte de situar l'origen del poema *Dos màrtirs de ma pàtria* immediatament després de la poesia satírica. Passa en revista la poesia joveçana d'En Verdaguer, concretament la coneguda, i diu que els trenta-tres poemes de les *Jovenívoles*, més que donar una idea del futur poeta místic fan intuir que En Verdaguer no arribi a acabar el seus estudis eclesiàstics. El poema *Amors d'En Jordi i Na Guideta* és, d'aquest punt de vista, a bastament demostratiu, sobretot tenint en compte el realisme d'algunes escenes, causa primera de la mutilació d'algunes pàgines del manuscrit. El Sr. Miracle explica la famosa crisi del 1865, quan En Verdaguer aconsegueix el seu primer triomf als Jocs Florals i és suspès als exàmens de Teologia, moment crucial en el seu destí. I es detura a examinar el procés de la publicació del poema *Dos màrtirs*, analitzant minuciosament el text del colofó, passat a pròleg en les noves edicions. D'aquesta anàlisi parteix el comunicant per a afirmar: 1) que En Verdaguer escriví el poema *Dos màrtirs* com a penitència d'haver escrit aquell altre poema *Amors d'En Jordi i Na Guideta*, tan rodonament malavingut a la seva condició de seminarista; 2) que per haver-lo escrit en aquestes condicions, En Verdaguer no tenia gens d'estima al seu primer poema de tema religiós, i que mai no li donà bel·ligerància en cap dels seus llibres; 3) que s'indignava de veure que li publicaven el poema dels *Dos màrtirs* per sorpresa i sense el seu consentiment, i 4) que aquest poema no pot ésser considerat com el prenunci de la poesia mística o religiosa que més endavant, resolta la crisi a favor del sacerdoti, havia de posar el nom de mossèn Cinto al cap dels poetes del seu temps.

Intervenien els Srs. C. MUÑOZ (entreveu un problema psicològic entre el Verdaguer que es disposa a escriure i el Verdaguer de l'ambient en què viu), J. PEREÑA i el PRESIDENT (la Societat commemora amb la sessió d'avui — que no serà única en el nostre record — el cinquantenari de la mort del gran poeta). — A. M. BADIA I MARGARIT, Secretari.

15 juny 1952: Sessió plenària a Vilafranca del Penedès. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. PERE REGULL, en nom del Museu de Vilafranca, dona la benvinguda als membres de la S.C.E.H. vinguts de Barcelona i dona a conèixer a grans trets la tasca que els estudiosos vilafranquins s'han proposat de dur a terme amb el Museu de Vilafranca i el Museu del Vi, avui en plena realització.

El Sr. PERE BOHIGAS exposa la seva comunicació sobre *Microfotografia i documentació*. Comença recordant com des del segle XVIII la Història ha anat adquirint un caràcter cada vegada més científic. Anteriorment, els historiadors havien acceptat el

1. Una versió ampliada d'aquesta comunicació va incloure dins el volum *Verdaguer amb la lira i el calze* (Barcelona, Aymà, 1952).

patró clàssic: la Història per a ells era una successió ordenada de fets i, per regla general, la informació procedia de fonts narratives. La crítica de fonts era encara aleshores o inexistent o molt rudimentària, bé que hom pugui citar il·lustres excepcions, com, per exemple, Zurita. Fou trascendental, per a la tècnica de la història, la famosa disputa entre Papebroeck i Mabillon sobre l'autenticitat dels diplomes merovingis, fruit de la qual fou la publicació del *De re diplomatica*, del segon, obra considerada com el punt de partida de la Diplomàtica i de la Paleografia. Mabillon fou el mestre de la congregació de benedictins de Sant Maur. Amb ells començà la investigació a fons dels dipòsits documentals i de les biblioteques i aquesta saludable passió per la recerca s'estengué arreu. Els segles XVIII i XIX foren els grans segles dels viatges literaris. L'ur objecte era ben clar: escorcollar sistemàticament i a fons arxius i biblioteques on dormien els records del passat. A principis del segle XIX els alemanys iniciaren la publicació dels *Monumenta Germaniae Historica*, magnífic recull, encara no superat, de fonts de tota classe. Aquest esperit de recerca estimulà la publicació de catàlegs i inventaris d'arxius i biblioteques, la qual tasca és continuada actualment amb gran empena. Si arribàvem a tenir impresos, diu el Sr. Bohigas, amb suficient garantia d'idoneïtat, els catàlegs de totes les biblioteques i arxius, hauriem aconseguit que de qualsevol banda de la terra on hi hagués una biblioteca de referència completa hom pogués saber on es troben materials interessants per a qualsevol tema d'història literària o general. La fotografia ha vingut a ajudar-nos molt en aquesta tasca d'arreglegar. A principis de segle es generalitzà l'ús de les fotocòpies, impressió directa damunt paper, blanc sobre negre, sense inversió, que reduí molt el preu de les reproduccions i facilità l'estudi i la verificació de llibres i documents antics. L'aplicació de la microfotografia a la documentació, amb l'ús del microfilm i de la microtarja, ha augmentat de manera insospitada les facilitats de recerca: a) pel preu (unes deu vegades per sota el preu de la fotocòpia); b) per la facilitat d'obtenció, si hom utilitza els moderns aparells automàtics, d'extraordinària rapidesa; c) per la possibilitat de llegir els documents en el mateix negatiu microfotogràfic, gràcies a aparells de lectura ampliadors. La microfotografia és aplicable, entre altres coses: a) a la reproducció de llibres; b) a la reproducció d'arxius sencers, adés per facilitar-ne la consulta, adés per preservar llur contingut, en cas de destrucció dels originals; c) a substituir l'utilització dels originals per les reproduccions, quan l'ús freqüent d'aquells podria malmetre'ls, o bé es troben en mal estat; d) a suplir l'escassetat de llibres, especialment les obres exhaurides, i e) per a estalviar espai, especialment per a la premsa periòdica, que avui crea greus problemes de local a les biblioteques. El comunicant indica, per fi, que l'ús de la microfotografia és actualment indispensable a tots els països del món, no solament per a la reproducció de llibres i documents antics, sinó també per a la reposició de llibres i col·leccions de sèries i revistes exhaurides o destruïdes per les guerres, i que constitueix un mitjà valuós per a la formació de nous fons bibliogràfics i documentals, per tal com permet de suplir aquelles obres que no són de fàcil obtenció en el mercat. La microfotografia pot ésser, encara, un gran auxiliar dels centres d'estudis comarcals, car els permet la reunió de tots els arxius comarcals de fora la localitat, i dels fons bibliogràfics i arxivístics escampats arreu, que tenen relació amb la comarca. Al final de la seva comunicació, el Sr. Bohigas fa una demostració pràctica de l'ús dels nous aparells als quals s'havia referit.

El PRESIDENT clou la sessió posant de relleu l'interès amb què la Societat ha seguit, des dels seus inicis, les activitats dels diversos centres d'estudis comarcals de la nostra terra (com ho testimonien les sessions de final de curs celebrades fora de Barcelona) i agraint la cordial acollença que han volgut fer-nos els investigadors vilafranquins, els quals cal felicitar per la magnífica labor duta a terme amb la creació del Museu del Vi que avui ens ha donat hospitalitat, únic a la Península Ibèrica i motiu d'orgull per al Penedès i per a tot Catalunya. — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.